

8. klassi loovtöö

Alates 1. septembrist 2013 on loovtöö sooritamine põhikooli lõpetamise tingimuseks. Tallinna Tehnikagümnaasiumis koostavad loovtöö 8. klassi õpilased. Loovtöö valmib 8. klassi jooksul ning tööd kaitstakse õppeaasta lõpul.

Loovtöö on juhendatud õppeprotsess, mille käigus õpilane rakendab iseseisva töö oskusi ja omandatud teadmisi, arendab loovust ja kinnitab ning täiendab koolis omandatud.

Loovtöö võib olla uurimus, projekt, kunstitöö või muu taoline töö. Loovtööd võib teha õpilane nii individuaalselt kui ka rühmas.

Projekti, kunsti- ja muu taolise töö puhul koostab õpilane ka kirjaliku osa, mis vormistatakse vastavalt kooli poolt kehtestatud nõuetele.

Loovtöö võib lugeda sooritatuks, kui õpilane on osalenud ja saavutanud märkimisväärse kohta üleriigilisel või rahvusvahelisel aineolümpiaadil, õpilasuurimistööde konkursil.

1. Loovtöö liigid

1.1. Õpilasuurimus

Uurimistöö on kirjalik tekst, kus õpilane keskendub mingile probleemile. Õpilase eesmärgiks on saada täpsemat teavet uuritava teema kohta, leida vastuseid töö sissejuhatuses püstitatud uurimisküsimustele. Uurimistöös tuleb oma mõtteid edasi anda loogiliselt ning korrektses keeles. Uurimistöö ei ole referaat. Kuigi teistele autoritele võib viidata, peaks töö iseloom olema valdavalt analüüsiv, kus olulisel kohal on autori enda järeldused, tõlgendused ja üldistused. Uurimistöö põhiosa maht on 6-10 lehekülge.

Uurimistöö vormistamise juhend on üleval kooli kodulehel.

1.2. Projekt

Projekt on kindla eesmärgi ja ulatusega terviklik töö vm ettevõtmine. Projekt pakub hea võimaluse valitud teemal viia ellu oma ideid üksi või koos kaaslastega. Projekt annab

korraldamiskogemust, juhtimis- ja meeskonnatöökogemust, algteadmisi eelarve koostamisest ja veel palju teisi elus toimetulekuks tarvilikke kogemusi. Projekti võib kaasata ka erinevaid loovtöö liike, näiteks lühiuurimust, erinevaid õpilaste esinemisi, esitlusi, näituste korraldamist jm.

Töö kirjalikus osas esitatakse ülevaade projekti raames läbi viidud tegevustest ning projekti kajastav foto- või videomaterjal, elektrooniline päevik vms. Vormistatakse vastavalt uurimistööde juhendile.

1.3. Muusikateos, kunstitöö või kirjandusteos

Loovtöö muusikateose, kirjandusteose või kunstitööna kätkeb endas uudseid, innovaatilisi ideid ning on eneseteostusrõõmu pakkuv ja silmaringi arendav.

Juhul, kui loovtöös kasutatakse fragmente teiste autorite loomingust, tuleb autorikaitse seadusest lähtuvalt viidata kasutatud teose autorile.

Loovtöö muusikateosena võib olla autori omalooming, aga ka muusikateose esitamine.

Kunstitöö teostamise tehnikaks võib olla maal, joonistus, graafika, skulptuur, keraamika, videofilm, animatsioon, *performance* jms.

Kirjandusteos on õpilase omalooming (luule-, jutu või novellikogumik, näidend, romaan).

Kõigi eelpool nimetatud loovtööde puhul koostab õpilane ka kirjaliku osa, mis vormistatakse vastavalt uurimistöö vormistamise nõuetele.

2. Teema valik

Õppeaasta alguses pakuvad aineõpetajad välja võimalikke loovtööde teemasid. Õpilasel on õigus valida ka selline teema, mis ei ole aineõpetajate esitatud loendis, kuid sellisel juhul tuleb teema kooskõlastada juhendajaga. Lähtuda tuleb oma võimetest, kogemustest ja huvidest. Oluline on töö praktilisus.

Õpilane valib teema ning leiab juhendaja hiljemalt septembrikuu lõpuks ning esitab valiku juhendaja nõusolekuga klassijuhatajale. Klassijuhataja esitab klassi koondtabeli (õpilase nimi, teema ja juhendaja nimi) uurimistööde koordinaatorile enne esimest koolivaheaega.

3. Loovtöö struktuur

3.1. Tiitelleht

Tiitelleht on töö esimene lehekülg. Vormistamisel kasutatakse kirjastiili *Times New Roman*.

Tiitellehel on järgmised elemendid:

- kooli nimi (ülaservas, keskjoondusega, tähesuurusega 14 pt, kirjatähed);
- autori ees- ja perekonnanimi (lehe ülemise kolmandiku lõppu, keskjoondusega, paikneb pealkirja kohal, tähesuurus 14 pt);
- töö pealkiri (autori nime alla järgmisele reale, keskjoondusega, kirjasuurus 20-22 pt, jämedas kirjas (*bold*), suure algustähega, ei kasutata lühendeid ja poolitusi);
- töö liik (pealkirja alla järgmisele reale kirjutatakse: uurimistöö, projekt, muusikateos vm, kirjasuurusega 14 pt, suure algustähega, keskjoondusega);
- juhendaja ees- ja perekonnanimi (töö liigi alla ülejärgmisele reale, keskjoondusega, kirjasuurus 14 pt);
- töö valmimiskoht ja aastaarv (lehe viimasele reale, keskjoondusega, kirjasuurus 14 pt, ilma kirjavahemärkideta);
- ükski rida ei lõppe punktiga, poolitused ei ole tiitellehel lubatud (vt Lisa 1).

3.2. Sisukord

Sisukorras esitatakse töö osade loetelu koos nende alguslehekülgedega. Sisukorras loetletakse, kuid ei nummerdata sissejuhatust, kokkuvõtet, kasutatud kirjanduse loetelu ja lisasid. Sisukorras ei kajastata ka kirjet „Sisukord“ (vt Lisa 2).

3.3. Sissejuhatus

Sissejuhatus sisaldab:

- teema valiku põhjendust (miks valisid selle teema, milles seisneb selle aktuaalsus);
- töö eesmärki (juhtmotiivi, põhiprobleemi) sõnastamist;
- uurimisküsimusi ja hüpoteese, millele töös vastust otsitakse (ainult uurimistöö!);

- ülevaadet kasutatud meetoditest (mida planeerid töö valmimiseks teha, millise meetodiga andmeid koguda);
- ülevaadet töö struktuurist ja alapeatükkideks jaotamise põhimõtetest (lühülevaade peatükkidest, millest töö koosneb).

3.4. Loovtöö põhiosa

Põhiosa koosneb kahest osast: referatiivsest ning vastavalt töö iseloomule praktilisest või uurimuslikust osast. Põhiosa jaotatakse peatükkideks ja alapeatükkideks. Kui peatükis on alapeatükid, siis peab neid olema vähemalt kaks. Referatiivne osa peab olema korrektselt viidatud.

Uurimuse puhul tuuakse töö teises osas eraldi välja meetod ja selle kirjeldus, esitatakse tulemused ja arutelu. Projekti, kunstitöö ja muu taolise töö puhul avab teine osa lähtealused ja eesmärgid ning kirjeldab kontseptuaalset lahendust, töö aktuaalsust, tööprotsessi ja töö tulemust.

3.5. Kokkuvõte

Kokkuvõte peab olema kooskõlas sissejuhatusega st kokkuvõttes antakse vastused sissejuhatuses püstitatule. Antakse hinnang, kas tõstatatud probleem leidis lahenduse ja millised on tulemused. Lahenduse puudumisel tuuakse välja lahendamata põhjused.

Kokkuvõttes ei tohi olla uusi, eelnevas tekstis esitamata andmeid. Kokkuvõte sisaldab õpilase hinnangut eesmärkide ja tegevuskava täitmise kohta.

Praktilise töö ja ürituse puhul antakse kokkuvõttes autoripoolne hinnang kogu protsessile.

3.6. Kasutatud kirjanduse loetelu

Kasutatud allikate loetelus esitatakse kõik töös viidatud allikad. Materjali, mille autor küll läbi töötas, kuid mida tekstis otseselt ei kasutatud, viidetes ei lisata. Kasutatud allikad esitatakse loetelus autorite perekonnanimede tähestikulises järjekorras. Ühe autori tööd reastatakse ilmumisaasta alusel (uuemad tööd tagapool).

Allikad, millel autorit ei ole, tuuakse kasutatud allikate loetelus välja pealkirja esimese sõna järgi.

3.7. Lisad

Lisad sisaldavad töö põhiosa tiendavaid illustreerivaid materjale. Lisadesse paigutatakse tabelid, joonised, skeemid, küsimustikud, diagrammid, koopiad, fotod jms.

Lisad nummerdatakse, kui neid on rohkem kui üks, ja pealkirjastatakse. Iga lisa kohta peab töös olema viide. Lisad on paigutatud neile viitamise järjekorras. Iga lisa algab uuel leheküljelt.

4. Loovtöö vormistamine

4.1. Keel ja stiil

Loovtöö keeleks on korrektne eesti keel. Stiil on mitteemotsionaalne, selge, kompaktnen ja grammatiliselt õige. Tekst peab moodustama terviku, olema hõlpsasti loetav.

Pealkirjades ei kasutata lühendeid. Lühendite esmakasutamisel tekstis kirjutatakse see pärast tähendust sulgudesse, nt Tartu Ülikool (TÜ).

Vähetuntud terminite kasutamisel tuleb anda nende seletus. Terminitel, millel eesti keeles puuduvad tunnustatud vasted, tuleb sulgudes anda originaalkeelne vorm.

4.2. Vormistamine arvutil

Loovtöö vormistatakse arvutil A4 formaadis, ühepoolisel paberilehel, vertikaalse asetusega, köidetud kiirkõitjas.

Vasemal 3 cm, paremal 2 cm, üla- ja alaveeris 2,5 cm laiune.

Loovtöö struktuuri iga osa algab uuel leheküljelt, tähesuurus 12, reavahe 1,5 ja lõikude vahe 6 pt. Teksti joondus peab läbivalt olema rööpselt.

Tiitelleht vormistada vastavalt näidisele.

Leheküljenumbreid loetakse alates tiitellehest, millele aga numbrit ei märgita. Number märgitakse teise lehekülje alumise veerise keskele.

Töö peab olema liigendatud peatükkideks ja alapeatükkideks, mis on tähistatud araabia numbritega. Numbri järel on punkt (nt 1.2.). Pealkirjad trükitakse paksus kirjas. Tähesuurused sõltuvad sellest, mitmenda taseme pealkirjaga on tegemist. Esimese taseme pealkirjad (sisukord, sissejuhatus, kokkuvõte ja suured sisupeatükid) kirjutatakse suure algustähega, suurusega 16 ning paksus kirjas. Teise taseme pealkirjad (nt 1.1.) erinevad esimestest vaid tähesuuruse poolest. Teise taseme pealkirjad on suurusega 14 tähepunkti ning kolmanda taseme pealkirjad (nt 1.1.1.) on suurusega 13 tähepunkti.

Pealkirjad peavad olema lühikesed ja vastama sisule. Pealkirjade järele punkti ei panda. Lehekülje lõppu ei tohi jääda ainult pealkiri.

4.3. Tabelid, joonised ja valemid

Töö illustreerimiseks on soovitatav kasutada fotosid, skeeme, graafikuid, tabeleid jms. Joonistele ja teistele näitlikustavatele materjalidele tuleb tekstis viidata (nt Joonisel 1 on ...; vt Tabel 1). Nimetatud materjalid peavad olema nende tekstis mainimise järjekorras. Joonisel peab olema korrektne allkiri, mis seletab lühidalt, mida sealt näha võib. Tabelil peab olema pealkiri. Tabelid ja joonised nummerdatakse. Kui joonis või muu näitlikustav materjal on võetud mõnest kasutatud allikast, siis tuleb juurde lisada viide.

Töös esinevad valemid on lause osad ja paiknevad lause lõpus. Järjest kirjutatavad valemid eristatakse üksteisest komaga. Kõik valemid nummerdatakse. Number asub sulgudes lehe paremal äärel vastava valemiga ühel real. Valemites tuleb kasutada üldtuntud tähiseid. Tähistused tuleb paigutada valemi järele. Seletamist nõuab vaid esimest korda kasutatav tähis.

5. Loovtöö kaitsmine

5.1. Loovtöö esitamine

Loovtöö esitlemisele pääseb õpilane, kui ta on kokkulepitud ajaks esitanud juhendajale ja hindamiskomisjonile oma uurimis- või praktilise töö koos kirjaliku osaga.

Loovtöö esitlus võib toimuda nii koolis kui ka kokkuleppel hindamiskomisjoniga väljaspool kooli.

Esitlus võib toimuda teatud teema või ainenädala raames.

Loovtööd esitab õpilane suulise ettekandena *PowerPoint*- esitlusena, mille kestvus on 5-10 min. Mitme autori puhul osalevad loovtöö esitamisel kõik liikmed. Slaididel on:

1. slaid – töö teema, autori ees- ja perekonnanimi, juhendaja ees- ja perekonnanimi.
2. slaid – probleem, töö eesmärk, uurimisküsimus ja hüpoteesid (uurimistöö).
3. slaid – ülesanded eesmärgi saavutamiseks.
4. slaid – teoreetilise osa tutvustus.
5. slaid – valim, meetod.
6. slaid – tulemused.
7. slaid – tulemused.
8. slaid – tulemused.
9. slaid – järeldused.
10. slaid – ettepanekud.
11. slaid – lõpuslaid – „Täna kuulamast“ vms.

Slaididel ei tohi olla teksti, vaid ainult märksõnad, kõne on alati pikem kui tekst slaididel.

5.2. Loovtööde hindamine

Loovtööde hindamisel arvestatakse järgmisi komponente:

- loovtöö vastavus teemale (hindab ainekomisjon);
- püstitatud eesmärkide saavutamine (hindab juhendaja);
- kasutatud meetodite otstarbekus (hindab ainekomisjon);
- loovtöö vormistus (hindab ainekomisjon);
- loovtöö protsess, tähtaegadest kinnipidamine (hindab juhendaja);
- kaitsmisettekande esitus ja näitlikustamine (hindab eksamikomisjon);
- kaitsmisel küsimustele vastamine (hindab eksamikomisjon).

Loovtöid hinnatakse viiepallisüsteemis vastavalt Tallinna Tehnikagümnaasiumi hindamisjuhendile.

Lisa 1. Tiitellehe näidis

Tallinna Tehnikagümnaasium (14 pt)

Ees- ja perekonnanimi (14 pt)

Pealkiri (20-22 pt)

Töö tüüp (14 pt)

Juhendaja: Ees- ja perekonnanimi (14 pt)

Tallinn 2019 (14 pt)

Lisa 2. Sisukorra näidis

Sisukord

Sissejuhatus.....	2
1. Esimese peatüki pealkiri.....	3
1.1 Esimese alapeatüki pealkiri.....	3
1.2 Teise alapeatüki pealkiri.....	5
2. Teise peatüki pealkiri.....	6
2.1. Teise peatüki esimese jaotise pealkiri.....	6
2.2. Teise peatüki teise jaotise pealkiri.....	7
2.2.1. Teise peatüki teise jaotise esimene punkt.....	8
2.2.2. Teise peatüki teise jaotise teine punkt.....	9
Kokkuvõte.....	10
Kasutatud kirjandus.....	11
Lisa 1. Pealkiri.....	12
Lisa 2. Pealkiri.....	13